

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Égészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tözsdéjében.

Hangverseny után.

(rf) A hol a társadalom tagjainak hivatása szerint helyezkedik el, a hol az egyes osztályok a rosszul értelmezett vagy tulhajtott magabecsülés, főnhéjazás, lenézés és kicsinylés furcsa keverékéből kínai falakat építenek maguknak, hogy egymással a szükségesen kívül lehetőleg ne érintkezzenek — ott a társadalom beteg. Az a város pedig, mely ily társadalmi osztályokból alakul, nemcsak anyagilag marad mindig hátra, de szellemileg, a kulturális, művészeti, irodalmi haladás terén örökre el van zárva az egészséges fejlődésnek országutjától. Mellékutakra, ösvényekre szorul, a hol a járás a nagy tömegeknek nehéz s a hova nem téved az, a ki a társadalmak nagy versenyében az elsők között akar lenni a célnál.

Tessék csak körülnézni. Nem fogunk találni ez országban, de másutt sem várost, a melynek kulturális, művészeti intelligenciája nem állna szoros összefüggésben azzal, vajjon virágnak-e benne az egyesületi élet, egészséges talajjal kínálkozik-e a társulási szellem számára s társadalmának egyes osztályai nagylelkűen és önmegtágólag meg akarják és meg tudják-e találni a kölcsönös érintkezés ama pontjait, a hol megértve egymást, kezét kézbe téve életrevalóan együttműködhetnek.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Nyugtalan éjszakák.

Lelkem, ha egy álmatlan éj beáll,
Elrévedez s a messzeségbe jár,
Kíséret egy érthetetlen fájdalom —
S álomszerűen bús sivatagon
Ritkán akad egy rejtett kis virág,
Csupán csak gyászról zsong a száraz ág —
Szomorú éjszakán.

S gyötör az ilyen sejtelmes magány, —
Miként ha sírnék milliók baján,
Lelkem lenn jár örvényeket kerül,
Tenger jajszó hallik minden felül, —
Nagy tömlőcz ez, hol a lég is zongszó?!
— Tapasztalás, mely kínozó-ostoroz
Borongó éjszakán!

... És gyakran csöndes, lázas éjszakán
Révedve egy-egy láng lélek dalán:
Rajongó küzdelem és a szeretet
Mégbékített mindennel engemet.
A bolygó lélek édes lángra gyul
S tán minden ember kebléhez simul
Nyugtalan éjszakán!
Németh Lajos.

Észak felől.

1901. július 17-én.

Sajnálattal említem fejérváriakat, kik otthon maradtak és nem jöttek velünk Svédországba! Mily szívesen megosztanék veletek a pazar élvezeteket. De fájdalom, nem lehet. Így tehát csak magunk öblögetjük szánkat, hogy a tulságos élvezetek öltözétől megszabaduljunk. Igenis — míg én e sorokat kayítván kis asztalán írom, addig fiaitok és leányaitok oh fejérváriak szájakat mossa. A Kattegat ugyanis ugy gondolkodott, hogy a magyar már sok mindennek hozott áldozatot, tehát neki is áldozzunk valamit. És mi koppenhágai vacsoránkat ajánlottuk fel. Az eset pedig ugy történt, hogy július 13-án este 6 órakor szállunk hajóra a koppenhágai kikötőben, hogy átmenjünk Svédországba. Midőn az erődök öblös ágyui előtt elhaladtunk, 35 tagból álló társaságunk a lehető legvidámabb hangulatban viszonozta Ipszennek, a derék dán újságírónak és szíves kalauzunknak kendőlobogtatását. A dán partok hosszába haladva, Helsingörnél az aláhagyó nap vörös fényében bámultuk meg a viztől körülkorlátszott sötét királyi várat, Hamlet egykori tanyáját. Vele elhagytuk Dániát s kijutottunk a Kattegat hánkyódó vizére. Itt már megcsappant a jókedv. Hajónk boszorkánytáncot járt a hullámok hátán s mire az éjféli elérkezett, csak mintegy tizen álltunk a hajó orrával, kik igaz lelkesedéssel, de erősen kapaszkodva énekeltek a zűgő hullámok felé a himnuszt. A nap felkel-

hasznosabb, egészségesebb életet akar kezdeni. A déli vasut műhelyének Dal-egyesülete pedig fennállása óta minden fellépésével csak arról tett fényes bizonyosságot, hogy társadalmi és hazafias mozgalmainknak egyik legéleterősebb s legönzetlenebb tényezője, a mely a mi tagjainak nemes önképzésén fáradoz, a nagy tömegre is nem egy irányban üdvös hatást gyakorol, sőt több egyesületeinknek határozottan követendő példát szolgálhat.

Tagjai egyszerű munkások, a kik hat napon át reggeltől estig izzasztó munkában verejtékeznek; este 6 órakor indulnak haza s a nehéz munkától szinte meg sem pihennek kis családjuk körében, mikor a másik órában — ha kell egy héten többször is — már ott vannak az egyesület helyiségében s abból a nap-estig porban, füstben fürdő tüdőből, abból a sokszor nem csekély gondoktól meggyötört szívből életvidorán, ujjongva csendülnek ki fáradságos, de szívesen végzett gyakorlatok után búfelejtőnek, kedélyvidámitónak, szívet-lelket nemesítőnek a szebbnél szebb dalok és énekek.

És ennek a derék, pártolásra érdemes egyesületnek vasárnapi hangversenyén Fejérvár társadalmából mégsem láttunk annyit s azokat, a mennyit s a kiket látni szerettünk s látnunk kellett volna.

A Tremkő-féle vendéglő kerthelyisége megtelt ugyan, de városunk egyes társa-

tével érte el legmagasabb fokát a Kattegat háborgása. Mi, akik gyönyörrel néztük a vihart, s kacagva ráztuk le magunkról a hajó felédzélent átszaporó hullám hideg vizét, gonosz részvét örve alatt jártunk vizitálni kidölt honfitársainkhoz. Expedíciónk vezére, mint mindenütt, ugy a tengeri betegségben is első volt s mire a fjord nyugodt vizére értünk reggel 5 órakor, már csak nyolcan maradtunk mentek a tengeri betegségtől. De azért élvezet volt az utazás s ami fő, társaságunk egyetlen tagjának sem lett komolyabb baja.

Most már a Balti tenger hullámaint szeli hajónk és 55 órai vizen való utazás után érkezünk Stockholmba. Götheborgba szállunk hajóra; átjöttünk a Wener és Wetter, valamint a Bozen és Roscen tavakon és a tavakat összekötő csatornákon s néhány óra múlva a Mälär taván keresztül fog haladni hajónk. Ez az út összeköti Svédország nyugoti részét a keleti részén fekvő Stockholmmal s a viziutak legcsodásabbja. Az ország belsejében fekvő Wener és Wetter tavak vize ugyanis kilencvenegy méterrel magasabb a tenger vizeinél. Ha tehát a hajó Götheborgból Stockholmba akar jutni, ugy kilencvenegy méter magas hegyre kell felmennie és ugyanarról lejönnie, hogy a Balti tenger vizére jusson. A hajónak ez a hegymászása valódi remeke a mérnöki tudományok és a ki nem látta, szinte hihetetlennek tetszik előtte. A különböző tavak mesterségesen készített csatornákkal vannak összekötve. E csatornák 17 millió márkába kerültek, jóllehet a földmunkálatokat katonák által

dalmi osztályait sajnálatosan nélkülöztük. Hol van itt az érdeklődés, egyszerűbb polgártársaink mindenestre nemes törekvéseinek jogosan várható méltányolása, s az a lelkesítő bizdítás, mely az áldozatkész pártolással kárpótlva jár s attól el nem választható.

Sajnálatos jelenségnek tartjuk ezt annyival inkább, mert hiszen mindig itt veszi kezdetét minden jó ügynek leromlása. Lehet az magában még olyan erős, még olyan nemes is, a külső érdeklődés és áldozatkész pártolás jótékony, tápláló esője híján gyökereibe kap a vész s pusztulni fog előbb-utóbb.

Fejérvár társadalmi viszonyainak itt kellene először javulniok s akkor a pezsgő, buzgó egyesületi élet nyomán anyagi, de különösen erkölcsi tekintetben a szellemi, irodalmi, művészeti, kulturális haladás terén oda emelkedhetnének, a hova ennek a városnak telkes múltjánál fogva emelkednie kell, sőt már régen emelkednie kellett volna.

A délvasuti műhely daleyestületének hangversenye vasárnap, f. hó 21-én délután 5 órakor vette kezdetét a Tremkő-féle vendéglő kerti helyiségében. A közönség nagyon lassan gyülekezett s jó időbe került, míg a különben nem épen tágas helyiség minden helyét elfoglalták. Közben az eső is megeredt, de a közönség kitartott, megvárta, míg az eső elállt s félóra múlva kezdetét vehette a hangverseny a következő műsorral:

1. *Rákóczy induló*, előadta a zenekar. 2. *Édes lánykám*, Huber Károlytól, énekelte a dalárda. 3. *Nyitány*, Magyar vigjáték, Kéler Bélától, előadta a zenekar. 4. *Kurucz dalok*, Káldy Gyulától, énekelte a dalárda. 5. *Magyar osztrák keringő*, Kéler Bélától, előadta a zenekar. 6. *Suhog a szél*, Zimay Lászlótlól, énekelte a dalárda. 7. *Volt egy álom*, Windsortól, előadta a zenekar. 8. *Régi nóta*, Lányi Ernőtől, énekelte a dalárda. 9. *Erzsébet polka, frau*, Dorfneről, előadta a zenekar. 10. *Balatonai nóta*, Gaál Ferentől, énekelte a dalárda.

Az érdekes műsor minden számát tetszéssel

végeztették. A Góthenborgból kiinduló hajó azonnal csatornába jut, mely kigyószertű kanyargással visz egész Trollhättenig. A bámuló utas itt azt veszi észre, hogy a hajónak útját állja egy 30 méter magas hegy, tehát oly magas, mint a fejérvári szent István templom tornya. A hegy nem falmerdek, de lépcsőszerűleg emelkedik fölfelé. És itt kezdődik a hajó hegymászása. A csatorna oly szűkre van itt készíve, hogy a hajó oldalai mellett csak néhány arasznyi tér marad, s a csatorna oldalai roppant szilárd kockakövekből vannak építve. A hajó befut e szűk csatornába. Midőn beért, hátamögött hatalmas, vaslemezekkel borított kaput zárnak be, mely kétszárnyu kapu elzárja a vizet teljesen, úgy, hogy a hajó hátamögött ki nem ömölhet. Ekkor a hajó előtt egy hasonló kaput nyitnak ki, mely eddig a magasabban fekvő tó vizét tartotta fel. A hajó előtti kapu kinyitása által a víz rohanva ömlik be a hajó alá, s mert a hajómögötti bezárt kapu tovaömlését meggátolja, a hajó felemelkedik oly magasra, mint a mily magasságot kiad a két kapu közötti víz kiegyenlített magassága. E magasság rendszerint három-négy métert tesz ki. Így a hajó ezen egyszerű kapunyitási és zárás által 3-4 méter magasra emelkedett fel a hegyen. Ezen eljárás gyakori ismétlése által a hajó nem egész 2 órai idő alatt megtette a mintegy 30 méternyi hegymászást. Társaságunk, valamint a hajó többi utasai alaposan megbámulva a víz-műveket, melyeknek száma egész a Mälár tóig 72 tesz ki, leszállunk a hajóról, hogy a hajó előtt

fogadta a hallgatóság s őszinte elismeréssel mondjuk, hogy karmester és dalárda büszkéi lehetnek egymásra. Amaz nagy szeretettel s ritka temperamentummal dirigált, emez pedig egy engedelmes, jól fegyverezett, gárda odaadásával követte hangban, arnyalásban a karmesteri pálcá minden mozdulatát. Hogy az egyes hangok nem eléggé érvényesülhettek s hogy így itt-ott az összhatás szenvedett, azt a pódium rossz elhelyezésének kell tulajdonítanunk. Akusztikáról szó sem lehetett.

Különösen tetszett az »Édes lánykám«, »Kurucdalok« s »Balatonai nóta« című darabok. Nagyon sokat tapsolták Lányi »Régi nóta« című szép egyvelegét, melynek utolsó tételét ismételni is kellett.

Az egyes énekszámok között a műhely jól szervezett zenekara játszott. A lelkes közönség jó hangulatában minden darabot megtapsolt, a mit a zenekar készséges ráadásokkal hálált meg.

A műsort éjjelig tartó táncmultság követte.

A dalárda a jövő héten újból hangversenyt rendez; ezen mindazon darabokat előadja, a melyeket a kassai országos dalos-versenyen énekelni fog. A hangverseny jövedelmét a kassai kirándulás kiadásainak fődözésére fordítják.

Hisszük és reméljük, hogy városunk közönsége a vasárnapinál fokozottabb jóakarattal és érdeklődéssel megérdemelt tapasait és filléréivel fogja jutalmazni a derék egyesület lelkes fáradozását

XIII. Leo Ő Szentsége

pápaságának ünneplésére alakult bizottság felhívása.

Jézus Krisztus Anyaszentegyházának nagy örömeire rendkívüli események vannak készülöben. Néhány hónap múlva a kereszténység atyja pápaságának huszonöt éves jubileumát üli meg, mely így messze századokra fényes sugarakat lövellő korszaka uralkodásának és kormányzásának.

A tervezett ünnepek rendezésére, melyek mintegy a hívek millióinak szive szeretetét tükrözzék vissza Krisztus Helytartója iránt, a katolikus egyesületek, a katolikus érdekeket védő római Primaria-egylet, valamint az Üdvözítő iránt való hódolat előmozdítására alakult bizott-

gyorsabban megmásszuk a hegyet, eléje kerülünk és megnézzük a trollhätteni vizesést. Kanyargó hegyi úton haladva, s képviselve köztünk legalább tíz nemzet iparkodtunk, hogy mielőbb célhoz jussunk. Mintegy háromnegyed órai ut után egész pompájában tárult szemünk elé a vizesés. Szép a Schaffhangeni, szép a tarpataki vizesés, de a trollhätteni elragadó. Hogy zug, hogy örvénylik itt a roppant víztömeg esésében a magasból porrá zúzódva trillió cseppjei, ködben fellegben boritva a magas sziklapartok törpefenyőit. Tompa zuhanással hull itt egy sötét barlangból előrohanó víztömeg le százölnyi mélységbe; zaja elkábit, visszaverődő vízpárái a szivárvány minden színével gyönyörködtetik a parton álló törpe emberkét, ki vakmerőn bámul le a sötét üregébe. Amott a fővizesés iszonyu tömege haragos zöldszínű hullámaival egyszerre hanyatlék alá a mélységbe s szép örvényt képezve hóféhér habként kavargatva, hogy újra kezdje a legpompásabb vizesések százféle változatát. Szép, megdöbbentő a látvány, melynek csodás szépsége elragad, ereje megdöbbent s fensége előtt kicsinyiséget érzi az ember. Sokáig bámultuk a vizesés pompáját, míg felértünk Trollhätten városkáig, hol bevárjuk a hegyet csak lassan mászó hajónkat. Két óra alatt hajónk felért a hegyre s mi folytatuk utunkat a Göta csatornán. Bájos vidékek panorámája vonult el szemünk előtt mindig változó, mindig gyönyörködtető szépségeivel. Itt egy régi lovagvár romjai bámulnak le a vízre, nagy unatkozással nézve a szűk csatornán folyton bömbölő hajónk tömördek utasára;

ság a testvéri szeretettől egybekötve, külön bizottságot alkotta a pápa Ő Szentsége biboros helyettese elnöklése alatt.

Imádkozni sokat imádkozni, mindenesetre az első kötelesség, nemcsak magán ájtatóságokkal, hanem nyilvánosan is osztozni az isteni Gondviselés, dicsőségében uralkodó pápánk jólétéért.

A biboros Helynök elrendelte, hogy a szent misében az Ő Szentségeért mondandó imák erre a szándékra mondassanak, nemkülönbön minden templomban a szent olvasó után az »Oremus pro Pontifice nostre Leone... Dominus conservet Eum... kezdetű ima mondassék.

Valóban megható a római templomokban az ájtatos sokaság imáit hallani, melyek a pápa hosszú életéért és dicsőséges uralkodásáért szállanak fel a magasba.

E célból azonkívül a Helynök ur Ő főmagassága f. hó 9-én külön ájtatosságot tartatott a Szent Ignác templomban, melyre Rómának minden katolikus iskoláját meghívta. Ő maga mondta a szent misét és számos hívő léleknek osztotta ki az élet kenyérét.

Legyen ez az ünnepek főtípusa, midőn a testvér a testvérral vetélkedve mintegy ajándékul hozza a Szentséges Atyának legszebb adományát, szive ájtatosságát.

Hogy pedig a Szentséges Atya szívének édes vigasztalást és örömet okozunk, egy újabb tervet óhajtanánk megvalósítani, melynek létesítése végett mindazok jó szívéhez és nagylelkiségéhez fordulunk, a kik a szent célra közreműködni óhajtanak.

I. Kell, hogy kivétel nélkül minden keresztény kath. ember szeretettel és ragaszkodással viseltessék a római pápa Székestemploma, a lateráni szent János bazilika iránt, melynek tetőzete elkerülhetetlen javításokra szorul. Ki lépett be hívő lélekkel e szentélybe és nem érezte magát elragadtatva, hogy Konstantin bazilikájának, a világ összes templomai anyjának és fejének emléke soha lelkéből ki ne törölődjék!

A szent Ferenczrend nagy rendfőnöke e célra alamiznaadásra kérte fel a harmadik rend tagjait. Bizunk benne, hogy szt. Ferenc harmadik rendjének fiai nem késnek az Isten dicsőségére emelt e magas szent építmény ékesítésére sietni, hogy így ömet okozzanak a szent Atyának, Kinek oly igen a szívében fekszik, hogy ez a bazilika, melyet már III. Ince pápa assisi szent Ferencz vállain látott, fényben, pompában és ékességben regyogjon az egész Egyház dicsőségére.

Az összes egyházmegyék főpásztorait felkérjük majd, hogy hívják fel papjaik jó szívét arra, hogy kiki egy szent miséje alamiznáját erre a szent célra felajánlja. A ftdő papság

amott hatalmas erdők fái között uszik kajónk; mintha zöld lugasok árnyában haladnánk, hajónk felett szinte összebörölnak a fák lombjai. Itt-ott egy-egy svéd nemes ősi kastélya pompázik, míg másutt egy kis svéd falu leányai állnak a parton csucos süvegekkel szoritva le a fehér szőke dús hajzatukat. Most egy hid állja utunkat, de a hajó túltöltésére az erdők fái között elrejtett órházból előrohan az ór, két perc alatt egy kézzel megfordítja önmagával együtt a roppant vasalkotmányt és hajónk halad tova a csatornán. A nap készűl lenyugodni, mert már esti 9 óra van. Tíz órakor még olvastunk a hajó fedélzetén, s míg a jó fejérváriakat koromsötétség borítja ilyenkor, addig mi a 59-ik szélességi fok alatt kedélyesen vacsorázunk a hajó fedélzetén. S ha Stockholmtól még megtesszük a még mintegy 1500 kilométernyi utat föl Trondjemig, az északi szélesség 64. fokáig, ugy ott a nap 11 órakor fog letűnni s reggel már 3 órakor ismét fenn van.

Reggel kezdtem e levelet írni, de nem fejezhettem be, mert minduntalan jött az izenet, hogy siessek már, mert hiányzik a negyedik. Szóval a jó szokásokat magunkkal hoztuk. Minden egyekben jól vagyunk. A társaság minden tagja jól érzi magát. Hajónk most a Mälár-taván uszik tova s messziről feltűnnek a Svéd metropolis tornyai. Sietek tehát befejezni leveletemet, hogy még a ma induló hajó elvihesse. Sok üdvözetet az otthon maradtoknak.

Egy utas.

az így felajánlott alamizsnát a főpásztor kezeihez juttatja, a ki a Helynök úr ő-főmagassága útján Ő Szentsége lábaihoz helyezi.

II. Külön felhívások küldetnek az apácákhoz, a női nevelőintézetekhez és mindazokhoz, kik a szegény templomok számára egyházi ruhákat készítenek, hogy ez évben az egyházi ruhákat nagyobb számban készíteni sziveskedjenek; hogy így a szegény templomok számára több jusson az isteni tisztelet fenségének emelésére. Nagy vigasztalás lenne a szent Atyára nézve, ha a püspökök a Neki felajánlott egyházi készleteket az ő nevében a szegény templomoknak kioszthatnák és ez által is örömet szereznének a legméltóságosabb Oltárszentségben rejlő édes Jezusnak.

III. Jövő évi április második felében a katolikus világ nagy zarándoklatra készül az apostolok sírjához és a szentséges Atya lábaihoz. Róma a világegyház fiaihoz intési hívó szövegét, hogy minél többen vegyenek részt ezen a világ-ünnepélyen.

Rajta tehát mindnyájan, kik tehetősek és befolyásosak vagytok, járuljatok hozzá, hogy a Krisztus Helytartójának, a vatikáni agastyánnak szánt ftui hódolat minél fényesebben sikerüljön. Különösen pedig azok vegyenek részt, kik társadalmi állásuk és vagyonuknál fogva Istennek többel tartoznak, mint mások.

IV. E szomorú időkben legyen a Péter-fíllér több, mint egyszerű könyöradomány; legyen valóságos tartozása, adója a katolikus népnek, hogy Krisztus mindenétől megfosztott Helytartója könyveiben viselhesse ama nagy kiadásokat, melyek már csak a külföldi missziók fentartásával és gyarapításával is vállaira nehezednek és hogy így egyszersmind a katolikus hívek is közremunkálkodjanak szent hitünk terjesztésében.

A közelgő ünnepi évben legyenek a katolikusok a rendesenél bőkezűebbek közös atyjuk a római pápa iránt és a szívük sugallta adományt sziveskedjenek az illető püspök urhoz juttatni. A püspök urak pedig a római rendező bizottság útján a biboros Helynöknek, vagy személyesen a szentséges Atyának mutatják be a nevezett adományokat.

V. A kath. érdekeket védő római Primaria egyesület különös ünnepekről gondoskodik majd Rómában. Ily különös ünnepeket ajánl a hely és idő körülményekhez képest az egyes egyházmegyékben is azon vállalatok előmozdítására, melyek a hívek lelkében és szívében az igazi Krisztusi szeretetet növelni leginkább alkalmasak.

Oh Rómának és a katolikus világnak hívei! Iparkodjatok lelketek egész hevével e meghívást követni. Minél jobban távolodik a világ Krisztus Helytartójától, annál jobban szenved; minél inkább közeledik hozzá, annál bővebben részesül Krisztus kegyelmének ajándékaiban.

Ünnepségeinkkel XIII. Leo pápaságának huszonötves jubileumát óhajtjuk megülni. Bár vezetné vissza ajtatósságunk fenségére és komolyságára eltévedt testvéreinket ahhoz, ki e földön a menyország kulcsait hordozza.

Áldja meg a jó Isten a mi egyetértésünket e vállalattal megvalósításában és engedje, hogy meghozza várva-várt gyümölcsét, a hitélet föllendülését.

Kelt Rómában, Urnapiján 1901.

RESPIGHI PÉTER

biboros Helynök
az ünnepi bizottság Elnöke és
mások, kik az elnökség és igazgatóság tagjai.

UJDONSÁGOK.

— **József főherceg érkezése.** Magas vendége lesz f. hó 30-án városunknak. Ekkor érkezik ugyanis az esti 7 órai vonattal *József főherceg*, a honvédség főparancsnoka, hogy a városunkban összpontosított m. kir. székesfejérvári 17. honvédegyezred felett szemlét tartson. Az ünnepi fogadtatás a főherceg kérelmére elmarad s az itt töltendő egy napig a »Magyar Király« szálloda lakója lesz.

— **Esküvő.** Kuti Fülöp rendőralkapitány ma délelőtt vezette oltárhoz özv. Grósz Pálné szép és kedves leányát, Ilonkát. Násznagyok voltak: dr. *Kuthy József* tb. főigazgató és *Reé István* rendőrfőkapitány. Isten áldása kísérelje a szent frigyét.

— **Eljegyzés.** Pötz Károly Kis-Gyónról eljegyezte *Tóth József* várpalotai lakos leányát, Máriát.

— **Zgorzsky alezredes öngyilkossága.** Még rövid néhány évvel ezelőtt tiszti köreinknek kedvelt tagja volt a magyar királyi csendőrség egyik törzstisztje, a lengyel nemesi családból származó kottvici *Zgorzsky László* lovag, akkor még őrnagy, a ki most mint a III. számú csendőrkerület helyettes parancsnoka Budapesten föbe lötte magát. Az alezredes, a ki ötvenhat esztendő volt s harmincnolc éve szolgált a katonaságnál, régebben Lembergben állomásozott s egy dragonyos-ezredben főhadnagy volt. Magyar leányt vett feleségül s akkor áttette magát a csendőrséghez s egészen magyarrá lett. Székesfejérvárról néhány évvel ezelőtt Budapestre került. Feleségével boldogan élt s szolgálati kellemetlensége sem volt. Az idén erős idegbajt kapott, a mi nagyon elbusította. Baja annyira rosszabbodott, hogy júniusban három hónapra szabadságot kaptak. A Margit-körut 1-ső szám alatt levő lakásáról elköltözködött s az alsó-ausztriai Perchtoldsdorfba utazott a feleségével. Folyó hó 20-án este váratlanul visszatért Budapestre. Együtt utazott a vonaton Kovács államvasuti főmérnökkel, a kinek a többi közt azt is mondta, hogy érzi, nemsokára meghal. Rossz sejtelmét több ízben is hangoztatta. Budapestre érve, a London fogadóban szállt meg. Vacsora után rögtön lefeküdt. F. hó 21-én délelőtt tíz órakor elment a kerületi parancsnokság Sándor-utcai hivatalába, a hol jelentkezett Panajott ezredesnél. Egy órákor visszament a szállóba. Irószert és feketekávéért kért, aztán bezárkózott szobájába. Kévéssel négy óra után revolver lövés hangzott ki az alezredes szobájából. A cselédség odasietett, de zárva találta az ajtót. Értesítették az esetről a rendőrséget és a mentőket. A mikor ezek megérkeztek, betörték az ajtót. Az alezredes kínosan hörögve felüdt az ágyon, a melyet elrept a vér. Kezében szolgálati revolvert szorongatta.

— Jaj, Istenem! sóhajtotta s kiadta lelkét. Megállapították, hogy a golyó a jobbhalántékon fúródott be s a balon kirepült. Az ólomdarabot megtalálták a szekrény falában. Három zárt levelet találtak az asztalon; az egyik *Panajott Sándor* csendőrezredesnek, a másik *Zgorzsky Lászlónak*, a harmadik *Pavlicsek Józsefnek* (Nagykikinda) szól. Egy papirosszeletre ezt írta az alezredes: »Végző akaratom. Egyszerűen katonai pompa nélkül temessenek el. Feleségemet csak a temetés után értesítsék halálomról.« Ezt még Perchtoldsdorfban írta az alezredes. Még ezt jegyezte alá: »Böröndömben ötven forintot találnak. Ebből fizessék ki a szobám árát s az imént elfogyasztott feketekávéért.« A rendőrség tudatta a szomorú eseményt a térparancsnoksággal, a mely viszont a csendőrpáncsnokágot értesítette róla. Temetésén városunkból is számosan megjelentek.

— **Névmagyarosítás.** Schwarcz Aladár helyheli lakos vezetéknévtel belügyminiszeri engedéllyel »Szántó«-ra változtatta.

— **Jégverés.** Fejérvármegye fölött lassanként végighúzódik a jégfelhő s hol itt, hol ott teszi tönkre a szegény ember egy évi munkásságának gyümölcsét. F. hó 20-án Bodajk, majd Csurgó község határárt érte a pusztító elem s nagy károkat okozott mindennütt.

— **Primicia.** Lélekelmelő ünnepély folyt le Zala-Szegvárott, a midőn *Szabó Jenő* székesfejérvári ujmisés Csákvárra disponált segédlelkész ünnepélyes első szent miseáldozatát mutatta be az ég Urának *Bendekovics Adolf* enyingi tanfelügyelő-plébános manudukturása, mellett, a környékbeli papság fényes segédletével. A zsu-folásig megtelt templomot körülbelül 3 400 legnagyobb részben messziről jött embertömeg vette körül, kiknek *Kálmán* Károly országgyűlési képviselő, sóskuti plébános mondott remekszép beszédet, melyben meghatóan fejtegette a szent mise három fő részének jelentőségét és korunkra való alkalmazását. A szent mise után következő áldás még litánia alatt is folytatódott. Az áldás után (2 órakor) kövctkezett az ünnepi lakoma, az ujmisés pap szüleinek udvarában. Az első tősztot *Bendekovics Adolf* plébános az ujmisésre, a másodikat pedig *Szabó Jenő* ujmisés mondta a királyra és pápára. Majd *Kálmán* Károly képviselő emelte poharát az ujmisét szüleire. Tősztot mondtak még: *Szita* Román sümegei szentferenczi házfőnök az ujmisésre, *Ills*, krakói plébános *Kálmán* Károlyra, majd *Kreutzer* Dezső szegvári káplán éltette a gyenkelkedése miatt távollevő házigazdát, *Holub* János plébánost, a kit szobájában a vendégek megbízásából és azok nevében *Kálmán* Károly képviselő is üdvözölt. A nap hátralevő része széles jó kedv és tisztességes mulatozás között telt el.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Székesfejérvár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 29-én d. e. 10 órakor a városház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: A cs. és kir. IV. hadtest parancsnokság megkeresése az új élelmezési ház felépítése tárgyában. — A tanács előterjesztése a déliavasuti dalegyelet kassai utazási költségeihez való hozzájárulás, — a háltere új kut létesítése, — továbbá *Károly* János és *Dietrich* Szilárd cseszerszerződése tárgyában.

— **Löwinger ur nyilatkozik.** Lapunk f. hó 18-iki számában Löwinger Gyula ügyvédi irnok nyilatkozik s kijelenti, hogy az ő és Deicht főpincér között lefolyt kávéházi csatára vonatkozó közleményünkben »a való tényállás teljesen elferdítve nem egyebb, mint a *valótlanságok és ráfogások* halmaza.« Kötelességünk volna ez ügyvel bővebben foglalkozni annál is inkább, mert a valószínűleg meggondolatlanul kidobott nyilttéri közleményben mondtak teljesen nélkülözök a bizonyítékok felsorolását s a való tényállás nem »elferdített« ismertetését, noha az bizonyára megtörtént volna, ha a nyilatkozónak módjában állt volna. Mivel azonban sem lapunknak, sem olvasóközönségünknek nem lehet célja a nem épen izléses dolgok hajhászása, csak annak a kijelentésére szoritkozunk, hogy az eddig senki által meg nem cáfolt — *noha erre módot nyújtottunk alkalmas időben — való tényállás*« adatait a legilletékesebb helyen szereztük. Az úgy mint haljuk, már a bíróság előtt van.

— **Tolvaj lakó.** Frühzeitig Jakabné, Kigyó-utca 2. szám alatti lakoshoz vasárnap este egy kevésbé ajánlatos külsejű, iparosnak látszó fiatal ember állított be s szokatlan bőbeszédűséggel érdeklődött a kiadó lakás, illetve ágy iránt, a minek végre is az let: a vége, hogy az ismeretlen alak, ki Knezits bádogos segédjének vallotta magát, megegyezett az asszonnyal s 2 korona heti bérért egy ágy lakója lón. A vasárnap éjszakát ott is töltötte s már kora reggel távozott hazulról az ugyanott lakó Bauer Dezső nem kis szomorúságára, a mennyiben az ismeretlennel együtt dupla fedelű ezüst órája is elpárolgott. A rendőrség körözi a delikvenst, a ki távozásakor kopott drapp ruhát viselt, egyébként pedig gömbölyü arcú, 23 éves körüli zsidó.

— **Az utolsó Jellasi.** A helyben állomásozó cs. és kir. 69. gyalogezrednek gyásza van, ugyanis buzini *Jellasi* György báró altábornagy a 69. gyalogezred tulajdonosa kilencvenhat éves korában meghalt horvátországi novi-dvori birtokán. Testvére Jellasi József bárónak, a ki a szabadságharcban ellenünk harcolt, ő az alatt az idő alatt Olaszországban küzdött. A most elhunyt Jellasi György báróval férfiágon kihalt a Jellasi báró család, melynek nevét ezuttal csak az a fekete emlék őrzi, mely a szabadságharc történetében van letéve az utókor számára.

— **Selyemtenyészítés megyénkben.** A selyemtenyészítés iránti érdeklődés vármegyénk területén ez évben fokozódott és ámbár a beváltás még befejezést nem nyert, már az eddigi adatok szerint az idej gubótermés meg fogja haladni a mult évi 6.389 kilogramm mennyiségét.

— **Kerékpár verseny.** A »Székesfejvári kerékpár egyesület« e hó 21-én Székesfejvár és Siófok között megtartott nyílt országúti versenyéből győztesként kerültek ki a következők: I-ső Welzel Lajos (1 óra 30 p.) II-ik Káloczy Gyula (1 óra 34 p.) III-ik Lipp Dezső (1 óra 37 p. 10 mp.) IV-ik Langmár N. (1 óra 37 p. 30 mp.) V-ik Kozák Lajos (1 óra 37 p. 35 mp.) VI-ik Kümmel Jenő (1 óra 38 p. 30 mp.) VII-ik Vorcl István (1 óra 38 p. 31 mp.) A többi versenyzők is mind két órán belül érkeztek a célhoz. Délben társas ebéd volt Karlberger János vendéglőjében. Az ebéd alatt, melyen mintegy 25-en vettek részt Vida Pál elnök buzdító szavak kíséretében osztotta ki a moóri verseny nyertesei között az érmeket. A Székesfejvár-Siófoki verseny nyertesei között az érme szerdán lesznek kiosztva az egyet helyiségében az »Otthon« kávéházban.

— **Rabiátus asszony.** Ma reggel a rendőrkapitányságra lélekszakadva futott egy kis fiu s fuldokolva panaszkolta, hogy Szabó Györgyné Ősz-utca 2. sz. alatti lakosnő a házbelieket, a járókelőket szidalmazza, sőt fejszével kezében veszélyesen fenyegeti. Rögtön a helyszínére ment egy rendőr, Szabóné azonban, a helyett, hogy megszelídült volna, még dühösebb lett, szidalmazta és sértő szavakkal illette a rendőrt, felszólítására pedig, hogy kövesse, az engedelmeséget kereken megtagadta. Rövid idő multán már három rendőr volt az asszony lakásánál, melyet az asszony bezárt s belülről osztogatta a a megisztelő kifejezéseket. Végre is nagy nehezen karhatalom alkalmazásával sikerült az asszonyt megfékezni s a városházára szállítani. Az ügy a bíróság elé kerül.

— **A kis bűnös.** Tóth István cipész-mester könnyelműségéről és brutalitásáról ismert alakja a Rác-utcának s nyolc tagból álló családjával nemcsak hogy nem osztotta meg szegényes keresményét, hanem italozásra költötte az utolsó krajcárját. Elvette családja nyugalmát, boldogságát s vigasztalás helyett ivásnak adta magát s ha mamoros fővel haza vetődött, ütött, vert, a kit ért. Végre is tarthatatlan volt az állapot s az asszony rokonsága kiszabadította a brutális férjt, a gyermekeivel mit sem törődő családapa kegyetlen kezei közül a családot, rendőrileg eltávolította a férjet hitvesétől, az apát gyermekeitől. Elképzelhető a szegény asszony helyzete! A nagyszámu család eme szomorú helyzetében még számandóbb sorsra jutott. A kis tizenegy éves Annuska *Berveiler* János szabómesterhez került dajkáknak. A derek család szinte gyermekének tekintette az ártatlan kis leányt, a kinek nem volt panaszra oka e helyen. A napokban a szekérből 20 korona elveszett. Csak hosszas keresés után fogták vallatóra a kis leányt, a ki beismerte, később a rendőrségnél is ismételte, hogy a pénzt ő vitte el s oda adta a mamájának, a ki tagadja a dolgot. Történt legyen a

dolog bármiként, ne mondjunk ítéletet felettük, az apa bűne ez s megérdemli, hogy a társadalom kivesse kebeléből!

— **Szerencsétlenség az építkezésnél.** Duna-Adonyból végzetes szerencsétlenség hírért közlik lapunkkal. Az ottani róm. kath. templom renoválás alatt áll s munkások legutóbb a torony körül felállított állványokon dolgoztak. Az állvány aligha volt hivatott emberek munkája, mert hiszen épen annak a hiányos, laza összefüggése volt okozója a szomorú esetnek. A napokban ugyanis özv. Tetzer Józsefné és Csavajda István dolgoztak a torony körül, midőn az állvány deszkája megbillent s a következő pillanatban mindketten eszméletlenül kerültek el a torony mellett. Csavajda csakhamar magához tért s csak könnyebb zuzódásokat szenvedett, Tetzerne azonban az orvosi vélemény szerint agyrázkódást szenvedett úgy, hogy életbenmaradásához nincs remény. A mulasztók ellen a vizsgálatot a bíróság megindította.

— **Furfangos család.** Özv. Ledner Józsefné Sütő-utca 30. sz. alatti házához tegnap délután egy csinosan öltözött, 35–40 év körüli leány állított be egy pár sor irással, melyben Máté mézárósné 10 koronát kér rövid időre kölcsön. A Ledneréknél tartózkodó Horecki Mária készséggel teljesítette Máténé kérését s átadta a leánynak a kért 10 koronát s ezt a küldött cédulán meg is írta. Este felé találkozik a két ismerős s ekkor bámulva hallgatják a kölcsönös kijelentéseket, melyből csakhamar meggyőződött Horecki Mária, hogy furfangosan becsapták. A rendőrség megindította a nyomozást s valószínű, hogy már a közel jövőben lépre kerül a csaló leányzó.

— **Tolvaj leány.** F. hó 17-én délután *László* Ferencné Széchenyi-utcai lakos leánya, a kis másfél éves Katica együtt játszadozott az utca porában *Horváth* Andrásné Széchenyi-u. 140. sz. alatti lakosnő 11 éves, Mari nevű leányával. *Lászlóné* még a délután folyamán észrevette, hogy leánya fülbevalója hiányzik és nem is kellett soká keresni, hamar kitudódott, hogy a kis Marinak tetszett meg az ékszer s hamarjában magához is vette. Tekintettel a gyermek fiatal korára, az ügy bűnvádi eljárás tárgyát nem képezheti.

— **A Pink-pirulákat kitiltották.** A különféle összepancsolt szerekek elárassztják időnkint külföldről az országot. Régebben a svájci, Brand-piruláknak csaptak óriási reklámot, utóbb pedig a francia Pink-pirulákat ajánlták mint csodaszert minden betegség ellen. A nagyhangu reklám szerint ez a kotyvalék egyformán használt a tüdőgyulladás és a tyukszem ellen. És ebben igaza volt a reklámnak, mert nem használt egyik ellen sem. A belügyminiszter most korrendeletben tudatja, hogy a párisi Pink-pirulát és a

genfi Santer-féle electro homeo-pathiai csillaggyógyszert az országból kitiltotta.

— **Tűz.** Az aratás-idő beálltával tüzesetekben nincs hiány. Csaoóron Schaffhauser Agnes-majori uradalomban f. hó 21-én tűz ütött ki, melyet csak egy órai derekas munka után sikerült elnyomni. A kár, mely biztosítás folytán megtérül, 200 korona.

— **Vesztett eb** Rác-Almásról írják lapunknak, hogy *Boros* Mihály ottani lakos 14 éves Ferenc nevű fiát Klein Ignác szatócs kutyája megmarta. A kutyát, mielőtt másokat is megmarta volna, lelőtték s mert a veszttség rajta megállapított, a megmárt fiút a budapesti Pasteur intézetbe szállították gyógykezelés végett.

IRODALOM.

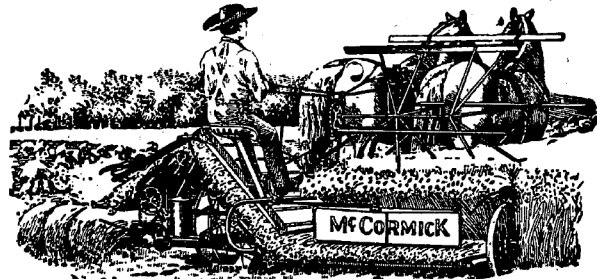
— **Népiszkolai tankönyvek.** Györfly János székesfővárosi tanítónak a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent elemi iskolai »Földrajz«, »Magyarok történetét« és »Természettudást« a tanférnak figyelmébe ajánljuk. Általánosságban szólva a könyvek külső kiállítása, tekintetbe véve annak olcsóságát, páratlan az elemi iskolai tankönyvek között. Husz filléért kemény kötésű, finom papirosra tiszta betűkkel nyomott, belső berendezésében is könnyen áttekinthető tiszta és világos — híres művészek festményeit reprodukáló illusztrációkkal ellátott tankönyvet csakis a katolikus népoktatás föllendítése érdekében összefogó s nem anyagi haszonért dolgozó szerző és kiadó adhatnak. Dacára annak, hogy tanvényt is meg új meg új tankönyvek jelennek meg, mégis mindig éreztük a hiányt, melyet Györfly János jelen tankönyveivel teljesen pótolni van hivatva. Györfly János »Magyarok Története« kitűnő tankönyv. Helyes sor- és időrendi beosztással tárgyalja az eseményeket. Iránya könnyű és magyaros. »Természettudást« leginkább ajánlatossá teszi a tananyagnak lényeges és jellemző egyenkénti tárgyalása, melyben határozott és kerekded egészet nyújt a természet ismeretéről. »Földrajz« a benne földolgozott anyag, helyes módszertani elrendezése és könnyed áttekinthetősége miatt méltán sorozható legjobb tankönyveink közé. A jelzett könyvek a Szent István Társulattól megrendelhetők Budapesten.

— **A Magyar Szemle** 29. száma a következő változatos tartalommal jelent meg: Ébredés. — Sienkievic h. j.-től. — Tudnál-e... (Költemény.) Bán Aladártól. — A boldog anya. Sziklay Jánostól. — Vádoltak padján. Valnicsek Bélától. — A lótszavirág. Sienkievic Henrikől. — Piros rózsza (Költemény.) Keller Ferenctől. — A honalapító. Kincs Istvántól. — Balázs mester meséi IV. Tarcai Györgytől. — A könyörületesség. (Költemény.) Edmond Harancourt után fordította: Gyulai Agost. — Az évad végén. V. h. s.-től. Hétről-hétre. (Tárca.) ( ) — Irodalom és művészet. — A jelesen szerkesztett szépirodalmi lapot ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(CHICAGOI ARATÓGÉPGYÁR)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kévektől aratógép, Fűkaszalógép, Közörrükeszűlök, „Daisy” marokrakó aratógép, Szénagyűjtő gereblye és Kévektőlönal gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

Olcsó tartalékreszek óriási raktára.

WILLIAM J. STILLMAN igazgató.

Képviseleink:

NEY MÓR, Széke-fehérvár. Budapest V., Váci-ut 30.

1242

Tessék mintakönyvet kérni!